

Biblioteki cyfrowe – organizacja – prawo – funkcjonowanie.

Relacja z IV Konferencji Naukowej dla bibliotekarzy

Anna Pawełków, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

16 listopada 2012 r. w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu, odbyła się IV Konferencja Naukowa *Biblioteki cyfrowe - organizacja - prawo - funkcjonowanie*. Została zorganizowana przez Korporację Bibliotekarzy Wrocławskich i Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną. Uczestniczyli w niej bibliotekarze, nauczyciele i przedstawiciele współczesnych księżnic.

Otwarcia konferencji dokonała pani Ewa Grabarska, prezes Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich. Licznie zebranych gości przywitała również w progach Biblioteki pani profesor Maria Pidłypczak-Majerowicz, która była również recenzentem wszystkich referatów wygłaszanych podczas obrad. Na wstępie zwróciła uwagę na przebicie się bibliotekarzy przed decydentami, jak również aktywność nowoczesnych bibliotek jako przedsiębiorstw naukowych.

fot. Ewa Grabarska, prezes Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich

fot. Profesor Maria Pidłypczak-Majerowicz

Tegoroczna Konferencja została poprzedzona trzema wykładami prozonymi. Jako pierwsza głos zabrała pani Justyna Balcarczyk, doktor i radca prawny. W referacie pt. *Digitalizacja utworu – zagadnienia wybrane*, przybliżyła instytucje związane z prawem autorskim, omówiła co chronimy a czego nie chronimy ustawą prawnoautorską. Wspomniała również o dostosowaniu prawa polskiego do prawa europejskiego. W dalszej części referatu przedstawiła definicje utworu, relacje twórca-utwór a także omówiła jego digitalizację – wszystko w oparciu o prawo autorskie.

Drugim podjętym tematem były *Dzieła osierocone szansą dla bibliotek*. Pan Marcin Skrabka omówił definicję utworu osieroconego, zwrócił uwagę na sposoby korzystania z takiego utworu, i wskazał co na ten temat mówi dyrektywa przyjęta przez Parlament Europejski, wciąż jednak nieobowiązująca w Polsce. Następnie skupił się na tym, jak działa prawo autorskie na terenie Unii Europejskiej.

fot. Justyna Balcarczyk z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

fot. Marcin Skrabka, redaktor naczelny Wydawnictwa Good Books, wykładowca Uniwersytetu Wrocławskiego

Biblioteka cyfrowa miejscem życia czy wegetacji dla cyfrowej publikacji? to kolejny temat wykładu proszonego, podjęty podczas Konferencji. Pan Tomasz Kalota, redaktor i wydawca serwisu digitalizacja.pl, przedstawił rozwiązania informatyczne, które pozwalają na mobilność bibliotek, stworzenie przedsiębiorstwa w bibliotece. Swoją uwagę skupił na graulacji treści na zwiększenie mobilności myśli, mobilnych formatach (EPUB, MOBIpocket, PDF), a także wielkoformatowości publikacji (Wolne lektury, Złote Myśli, eBooki.com.pl), odpowiednim OCR, który jest warunkiem dobrego udostępniania a także na linkowaniu do obiektów cyfrowych i analizie kosztów linków w Bibliotece Cyfrowej.

Kolejnym wygłoszonym referatem był referat pani Beaty Górczyńskiej nt. *Repozytorium Cyfrowego Instytutów Naukowych – RCIN*. Prelegentka szczegółowo omówiła internetową bazę pełnych tekstów dotyczącą publikacji naukowych, dokumentacji badań, zabytków piśmiennictwa, które są rozpowszechnione w formie papierowej, a obecnie są zdigitalizowane. Baza ta zawiera materiały, które dotyczą zarówno nauk przyrodniczych jak i humanistycznych. RCIN tworzony jest przez konsorcjum 15 instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk i jeden instytut badawczy.

fot. Tomasz Kalota z Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego

fot. Beata Górczyńska

Z kolei pani Joanna Czyrek w referacie *e-czytanie w Polsce – rozważania o zaletach i wadach e-książek*, omówiła ciekawe opinie intelektualistów, pisarzy, dziennikarzy i naukowców na temat książki elektronicznej. Przedstawiła wady i zalety e-booków, a także zastanawiała się jaka przyszłość czeka książkę tradycyjną we współczesnym świecie.

Metadane i paradane - różnice (zarys tematu) to kolejny temat poruszany podczas Konferencji, tym razem przez panią Edytę Kotyńską. Prelegentka omówiła tematy związane z wizualizacją oraz zabytkami cyfrowymi, które powstają w wyniku tych prac.

*fot. Joanna Czyrek, Uniwersytet Wrocławski
Wydział Chemii. Biblioteka*

*fot. Edyta Kotyńska, Biblioteka Centrum im. W. Brandta
Uniwersytet Wrocławski*

Pani Anna Wałek z Biblioteki Głównej i OINT Politechniki Wrocławskiej, zaprezentowała referat dotyczący roli bibliotek naukowych w propagowaniu inicjatywy Open Access w Polsce. Prelegentka za cel postanowiła sobie zaprezentowanie zebranych przez te biblioteki repozytoriów oraz bibliotek cyfrowych, gromadzących materiały typu Open Access.

*fot. Anna Wałek, Biblioteka Główna i OINT Politechniki Wrocławskiej, Instytut Informatyki i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego*

Doktorantki, pani Emilia Klich oraz Karina Nabałczyk, przedstawiły referat nt. *Polskie biblioteki cyfrowe - projekt bazy bibliograficznej*. Przedstawiły mikroprojekt przeprowadzony w ramach zajęć dydaktycznych w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Jego celem było zgromadzenie literatury dotyczącej polskich bibliotek cyfrowych oraz pokrewnych inicjatyw digitalizacji dorobku kulturowego kraju. Omówione zostały główne założenia projektu oraz narzędzia jakie zostały wykorzystane przy zbieraniu bibliografii (menedżery bibliografii Mendeley, Zotero).

Prelegentki przedstawiły również problemy dotyczące pobierania danych i metadanych z baz bibliograficznych, formułowania słów kluczowych oraz formy prezentacji zebranej literatury. Całość przedstawiły w postaci prezentacji zebranego materiału bibliograficznego dostępnego online w programie Mendeley.

Prelegentki przedstawiły również problemy dotyczące pobierania danych i metadanych z baz bibliograficznych, formułowania słów kluczowych oraz formy prezentacji zebranej literatury. Całość przedstawiły w postaci prezentacji zebranego materiału bibliograficznego dostępnego online w programie Mendeley.

fot. Karina Nabałczyk i Emilia Klich, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego

Kolejne wystąpienie nt. *Zbiory cyfrowe w systemie bibliotecznym Aleph* przedstawiła pani Wiesława Jędrzejewska z Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej. Przedstawiła ona moduł zarządzania cyfrowymi zbiorami w systemie bibliotecznym Aleph w wersji 18. Omówiła również sposoby prezentacji cyfrowych zbiorów użytkownikom Biblioteki w systemie Aleph oraz w serwisie wyszukiwawczym Primo.

Następnie głos zabrała pani Agnieszka Wójcik z Biblioteki Głównej i OINT Politechniki Wrocławskiej. Przedstawiła ona referat: *Funkcjonowanie Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej i organizacja pracy Zespołu Biblioteki Cyfrowej BGiOINT Politechniki Wrocławskiej* funkcjonuje, jakie prace są podejmowane oraz jaki jest obieg dokumentów prowadzony w Zespole Biblioteki Cyfrowej BGiOINT PW

fot. Wiesława Jędrzejewska, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna, Wydział informatyzacji

fot. Agnieszka Wójcik, Biblioteka Główna i OINT Politechniki Wrocławskiej

Kolejny referat *Tworzenie specjalistycznych kolekcji cyfrowych w ramach Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego na przykładzie bibliotek cyfrowych w Instytutach Pedagogiki i Psychologii UWr.* przedstawiła pani Maria Bosacka z Biblioteki Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego. Dotyczył on tworzenia specjalistycznych kolekcji cyfrowych w małych bibliotekach, tj. kolekcji cyfrowej Pedagogicznej i Psychologicznej. Celem jest umożliwienie dostępu do literatury specjalistycznej. Autorka zwróciła również na problemy z jakimi muszą się zmierzyć bibliotekarze tworzący mniejsze kolekcje cyfrowe.

Kolejną prelegentką była pani Hanna Pacholska z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, która przedstawiła referat dotyczący *Zbiorów regionalnych w bibliotece cyfrowej na przykładzie Bałtyckiej Biblioteki Cyfrowej i Wejherowskiej Biblioteki Cyfrowej.* W oparciu o te biblioteki, prelegentka omówiła ich role jako źródła informacji oraz promocji regionu. Skupiła się również na więzach jakie, dzięki publikowanym regionalnym zbiorom w Internecie, mogą budować, rozpowszechniać i utrwalac się wśród mieszkańców danego regionu.

fot. Maria Bosacka, Biblioteka Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego

fot. Hanna Pacholska, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Konferencja *Biblioteki cyfrowe - organizacja - prawo – funkcjonowanie*, miała na celu przybliżenie uczestnikom tego, w jaki sposób współcześni bibliotekarze powinni sprostać zadaniom jakie niesie za sobą cyfryzacja i digitalizacja zbiorów bibliotecznych oraz w jaki sposób zaspokajać potrzeby użytkowników na nowe usługi informacyjno-edukacyjne.

fot. Uczestnicy konferencji